

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

SPECIAALDRUKKERIJ

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

Verschijnt ieder kwartaal

oktober 1986

"DE SCHAKEL"

(Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders)

oktober 1986
8e jaargang, no. 31

Ere-voorzitter

H. P. Linthorst Homan Groteweg 123 8191 JV Wapenveld 05206 - 7 87 48

BESTUUR:

Voorzitter

F. Th. Dijkmeester Magnolialaan 7 7313 EV Apeldoorn 055 - 55 32 67

Secretaris

H. F. L. Wensink Mauritskade 41b 2514 HE 's-Gravenhage 070 - 64 25 36

Penningmeester

Fred M. Beukers Vredehofweg 56 3062 ES Rotterdam 010 - 452 79 29

Voorzitter Sociale Commissie

S. G. Timmers
Verhoeven Blvd. Evertsen 58 4382 AE Vlissingen 01184 - 1 03 55

Adressenbestand (tijdelijk)

Mevr. M. E. F. Borel
Rinkes Hanedoesstraat 57 2597 XD 's-Gravenhage 070 - 24 04 47

Evenementencommissie

J. A. Bakker Zeekant 92 G 2586 JB 's-Gravenhage 070 - 54 02 45
J. de Mos Pr. J. Lelsstraat 36 3151 SJ H.v. Holland 01747 - 21 83
R. A. Grisnigt Canadalaan 25 4631 NT Hoogerheide 01646 - 34 15

REDACTIE

Fred M. Beukers Vredehofweg 56 3062 ES Rotterdam 010 - 452 79 29
E. de Roever Knikbloem 36 3068 AD Rotterdam 010 - 421 92 17

Adreswijzigingen of correcties (tijdelijk) gaarne aan:

Mevr. M. E. F. Borel
Rinkes Hanedoesstraat 57 2597 XD 's-Gravenhage 070 - 24 04 47

St. Gen. E.
Giro : 359500
Bank : 54 55 46 826
ABN-Rotterdam

Het volgende nummer verschijnt in de maand januari 1987.
Gaarne de hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 december 1986.

DE MUUR

In augustus is veel aandacht besteed aan het zilveren jubileum van de Berlijnse muur. Niemand kon in '45 voorzien, dat dit deprimerende bouwsel een van de resultaten zou worden van de bevrijding van Europa van de nazi-tirannie. Anderzijds kunnen wij ons nu afvragen hoe het mogelijk is geweest, dat dit resultaat toch werd bereikt.

Er wordt wel beweerd, dat in Jalta - waar in februari '45 de laatste conferentie van de Grote Drie werd gehouden - zou zijn besloten tot de verdeling van Europa. Vooral de -daar niet aanwezige- Fransen achtten die voorstelling van zaken in hun belang.

In Jalta verklaarden de Russen zich bereid tot medewerking aan de oprichting van de Verenigde Naties en tot deelneming aan de oorlogvoering tegen Japan. Van een verdeling van Europa in invloedssferen wordt evenwel nergens gerept.

Wel staat in het Russische verslag te lezen "dat de bevrijde volken hulp zal worden verleend bij het scheppen van democratische instellingen zoals zij die zelf wensen" en "dat een voorlopige Poolse regering zo spoedig mogelijk vrij en onbelemmerde verkiezingen moet uitschrijven."

Wij weten nu wat daarvan terecht is gekomen.

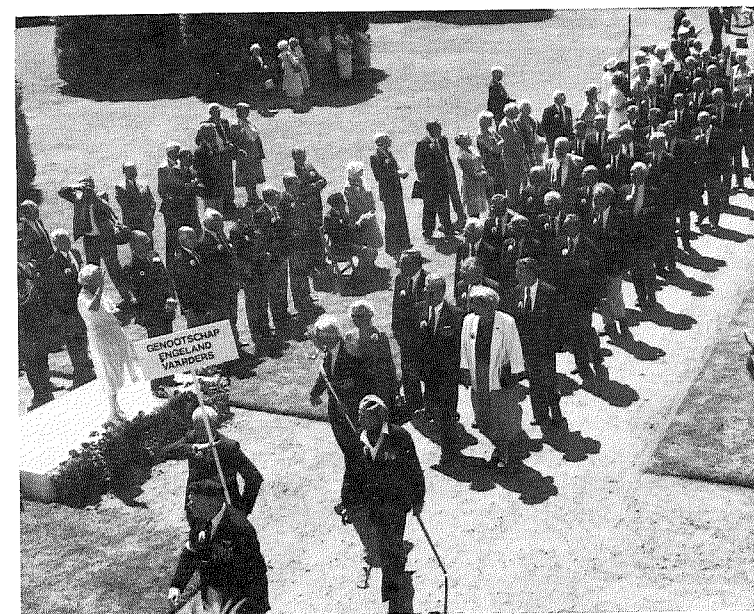
Problemen voorziende heeft Churchill er voor gepleit dat geallieerde troepen bij de bevrijding van Oost Europa zouden worden ingeschakeld. Roosevelt was echter bevreesd de goede samenwerking met Stalin in gevaar te brengen.

Zo kon het gebeuren, dat Europa door het Rode Leger in tweeën werd verdeeld.

Beleven wij Engelandvaarders de sloop van die muur nog? Het is wel te hopen.

F. Th. Dijckmeester

Niet alleen de lijfelijke aanwezigheid van de leden van de vele oud-strijders en verzetsorganisaties op die memorabele zonnige 28e juni j.l. in de tuinen van het Paleis Soestdijk, maar ook de grote belangstelling van pers, radio en televisie voor de 75e verjaardag van Z. K. H. Prins Bernhard, overtrof alle verwachtingen. Een waarlijk eerbetoon, maar tevens eerherstel van de zijde van de media, deed ons allen goed. Het is wel eens anders geweest.

Een helaas wegens ruimtegebrek noodgedwongen kleine delegatie van ons Genootschap, kon aan deze bijeenkomst deelnemen. Alle deelnemende organisaties kampten met dit probleem. Acht procent van de leden van elk der organisaties was de limiet. Ruim 2800 van hen die onder de Prins gediend hadden, mochten het meemaken. Het meest verheugd met deze manifestatie zullen ongetwijfeld de Prins en H. K. H. Prinses Juliana geweest zijn.

Al deze mensen, vrouwen en mannen uit alle geledingen van verzet en oud-strijders vertegenwoordigden minimaal 50.000 mede-strijders, die allemaal wel aanwezig hadden willen zijn. En dan nog de vele honderdduizenden, zo niet miljoenen, die aan de buis gekluisterd zaten, om toch maar niets te missen van dit nationale gebeuren.

Allen tezamen, daar in de tuin van het witte Paleis, met de bedoeling om uit volle borst het 1e couplet van het Wilhelmus mee te zingen. Maar brokken in vele kelen zwakten dit af.

De rondgang van de Prins langs de opgestelde deputaties, de zeer informele ontmoetingen, de herkenning soms na vele jaren (wat een geheugen moet Hij hebben, werd er gemompeld), het aanbieden van geschenken namens ontelbaar velen door het Bestuur van de "Stichting Verjaardag Prins Bernhard", het cordon van officiële en niet-officiële fotografen, TV-cameralieden en filmers, de vrolijk blazende muziekkorpsen, het nuttigen van een koninklijk pilsje en tenslotte het défilé langs het podium waarop ook H. K. H. Prinses Juliana de algemene vreugde en genegenheid kon delen, dat alles was voor velen soms te veel. Zij konden hun ontroering niet de baas.

Voldaan ging daarna iedereen huiswaarts, voldaan aanwezig te hebben mogen zijn en namens vele tienduizenden aan de Prins kenbaar te mogen hebben maken hoezeer hij alom gewaardeerd wordt.

FMB

Soestdijk 6 juli 1986

Waarde, lieve vrienden,

Met deze verjaardag ben ik wel door jullie dermate verwend, en dat voor iemand die zogenaamd van alles heeft.

Ik heb er sinds die dag dat jullie hier kwamen wel honderden malen over nagedacht en ik weet nog niet hoe ik deze dank onder woorden kan brengen.

Mag ik dan maar herhalen wat ik Zondag zei: Dit is voldoende voor vijf jaren en dus geef mij de volgende verjaardagen alleen maar 12 golfballen en 25 cigaren of de helft daarvan!

Intussen, weest verzekerd dat ik jullie zo mooie en zo verschillende cadeaux op deze Zondag voor de rest van mijn leven zal onthouden met een dankbaar hart.

Hartelijke groeten aan jullie allen.

IN MEMORIAM

A. J. W. WIJTING
29 juni 1925 Magelang - 27 augustus 1986 Ferwerd
"Robbie"
Generaal der Koninklijke Luchtmacht b.d.,
Kruis van Verdienste.

Zó stond het in de advertentie in de landelijke dagbladen. De vele andere, soms zeer hoge onderscheidingen bleven onvermeld. De familie getuigde hiermee van zijn gehechtheid aan die éne onderscheiding, die hij op 17-jarige leeftijd uit de handen van H. M. Koningin Wilhelmina in Londen mocht ontvangen.

Engelandvaarder Robbie verliet Nederland op 2 april 1942, werd op zijn reis door bezet en onbezet Frankrijk eenmaal gearresteerd, wist vrij te komen en reispapieren voor Lissabon te bemachtigen. Op 22 oktober van datzelfde jaar kwam hij per vliegtuig in Engeland aan.

Dit was het begin van een vliegerscarrière. 64 Squadron RAF-Fighter Command was zijn eerste operationele plaatsing. Succesvolle aanvallen op het Gestapo Hoofdkwartier in Kopenhagen en de vijandelijke raketbasis van Peenemunde stonden in zijn logboek. Na zijn terugkeer in Nederland doorliep hij alle mogelijke stadia, van jachtvlieger tot 4-sterren generaal, chef Defensiestaf. Van Hurricanes en Spitfires tot en met Starfighters hanteerde hij de knuppel. Hij vloog in totaal in 27 typen vliegtuigen.

"*High flight! Oh I have slipped the surley bonds of earth, and danced the skies on laughter-silvered wings*"*, was het begin van een gedicht dat in zijn geheel, ingelijst een ereplaats in zijn huis had en dat tijdens de Herdenkingsdienst op 2 september j.l. in hangar 3 van de Vliegbasis Leeuwarden door zijn schoondochter werd voorgedragen.

Veel Engelandvaarders waren daar aanwezig om hun sympathieke mede-Engelandvaarder Robbie de laatste eer te bewijzen. Een indrukwekkend gebeuren. De door de nationale driekleur, zijn generaalspet en onderscheiding bedekte baar was omringd door ontelbare bloemstukken en kransen -waaronder die namens ons Genootschap- geflankeerd door een dodenwacht van hoge Luchtmacht, Marine en Landmacht officieren. In de beide hoeken van de hangar stonden twee F-16 straaljagers opgesteld en een Big Band van de Kapel van de Koninklijke Luchtmacht zorgde voor de muzikale omlijsting met koraalmuziek en in deze omgeving zeer passende en ontroerende Glenn Miller tunes.

De Chef Luchtmachtstaf, de Generaal de Jong, de Chef Defensiestaf, de Generaal Huyser en de Minister van Defensie van Eekelen belichtten, ieder op zijn eigen

* John Gillespie Magee Jr., een in dienst van de RAF, op zeer jonge leeftijd gesneuvelde Amerikaanse vlieger.

Reünie 1985 Z. K. H. de Prins met "Robbie" en Nina Wingender.

wijze, de persoon van Generaal Wijting. De Minister, tevens een huisvriend van Robbie, karakteriseerde hem in het persoonlijke vlak. Bij de passage over zijn gevoel voor humor, zijn jongensachtige, soms kwajongensachtige uiterlijk, gingen mijn gedachten terug naar het laatste grote Paleis Soestdijk Défilé voor Koningin Juliana.

Robbie stond daar, in afwachting van de afmars op de Soestdijkse Straatweg, in burger tussen zijn mede-Engelandvaarders. Met een stralende kwajongens-achtige blik in zijn ogen, vertrouwde hij ons toe dat, -buiten medeweten van zijn anti-militaristische politieke overheden (die hadden voor dit défilé elke militaire deelname verboden)- hij de vorige dag de drie grote militaire kapellen van Marine, Landmacht en Luchtmacht in een naburige kazerne verzameld had om, voor iedereen onverwacht, het Défilé te doen voorafgaan door één groot muziekkorps, waarin alle krijgsmachtonderdelen, door elkaar heen opgesteld, zouden opmarcheren.

En zó gebeurde het tot grote verwarring van radio- en TV-verslaggevers, die dit optreden niet in het hun verstrekte draaiboek konden vinden. Het werd een daverend succes, waarvan overigens de schrijvende media nauwelijks melding maakten en de toenmalige politieke overheden het heel moeilijk mee gehad moeten hebben. Dit voorval karakteriseert onze mede-Engelandvaarder Robbie Wijting ten voeten uit. Zo is zijn hele leven geweest.

Zo ook was zijn vriendschappelijke en warm-menselijke benadering van al de Engelandvaarders, die hij als zijn vrienden voor het leven beschouwde.

Zij, onder ons, die hem gekend hebben, zullen hem node missen, maar een blijvende geweldige herinnering aan hem overhouden.

Zijn vrouw en kinderen mogen trots zijn op zulk een man en vader.

FMB

IN MEMORIAM

J. A. W. BURGER

1904 - 1986

Op 19 augustus 1986 overleed in zijn woonplaats Wassenaar, mede-Engelandvaarder Jaap Burger.

"Recht door zee" was het motto dat zijn gehele leven beheerste. Recht door zee was ook de weg die hij koos om in mei 1943 vanuit het bezette vaderland naar de vrije wereld te varen, om daar zijn diensten voor de bevrijding en de wederopbouw van zijn land aan te bieden.

In contact gekomen met Ton Schrader, bootreis-organisator voor aspirant-Engelandvaarders, ging hij op 5 mei 1943, met nog een tiental anderen, in Oud-Beijerland aan boord van een met sterke motor uitgeruste boot. In het gezelschap bevonden zich o.a. Gutteling, de gebroeders Weyhenke, Stroeve en Reynders.

Vanaf de monding van het Spui naar de monding van het Haringvliet. Onder dekking van het nachtelijk duister werd koers West gevaren. Tijdelijk vastlopen op zandbanken, zoeklichten en beschietingen waren de ongemakken die zij op hun weg tegenkwamen. Koerswijzigingen waren daarom een enkele maal nodig. In volle vaart, Gutteling sprak van 35 km/u, ontmoetten zij om 12 uur een Engels convooi. Opgepikt door een patrouilleboot werden zij in de namiddag in Harwich aan land gezet. Voorwaar een zeer snelle overtocht, binnen de 24 uur, maar dan ook recht door zee.

Even rechtlijnig was het gesprek, zoals alle Engelandvaarders na hun aankomst, dat hij voerde met Koningin Wilhelmina, die wel wat in Burger zag en hem op 11 augustus 1943 tot Minister zonder portefeuille benoemde. Binnenlandse Zaken kreeg hij vanaf 31 mei 1944. Zijn Londense ministersloopbaan eindigde abrupt op 27 januari 1945, als gevolg van een radiotoespraak die hij op 14 januari voor Radio Herrijzend Nederland te Eindhoven had gehouden zonder zijn "baas" Gerbrandy daarin van te voren te hebben gekend. Dr. de Jong, in deel 10a van zijn befaamde historische standaardwerk beschrijft dit conflict uitvoerig. Recht voor zijn raap verkondigde Burger zijn afwijkende mening over de toekomstige collaborateurs-berechting en de taken van het Militair Gezag, hetgeen door Koningin, kabinet en Militair Gezag niet in dank werd afgenomen.

Zó hebben Engelandvaarders hem gekend, gewaardeerd maar óók verguisd. Maar vooral gewaardeerd om zijn onverschrokken rechtlijnigheid en rechtschapenheid. Het zijn deze kwaliteiten die hem in de lange na-oorlogse periode in staat hebben gesteld zeer vooraanstaande posities in de landelijke politiek te nemen. Als Minister van Staat heeft hij tot zijn dood het land en de politiek gediend.

Op zaterdag 23 augustus werd in de Nederlandse Hervormde Kerk in Wassenaar onder poverweldigende belangstelling afscheid genomen van een bijzondere Engelandvaarder en een bijzonder mens.

FMB

IN MEMORIAM

A. VIRULY
Engelandvaarder - Vlieger en Schrijver.

Midden augustus overleed hij te Amsterdam.

Te zijner nagedachtenis vonden wij het passend om hieronder het gedicht, dat hij in juli 1985 ons als "bladvulling" voor de Schakel toezond, te publiceren.

SCHAKELDROOM

*Ook Engeland is niet meer wat het was,
toen wij tenslotte waren aangekomen,
omdat ons vaderland ons was ontnomen
en overal verstoord door Duits gebras.*

*Ook Nederland kent nu een ander ras,
dat niet weet, wat ons toen is overkomen
en rijk wordt van Duitse toeristenstromen
rond Rotterdam, die stad van moord en as.*

*Wij zijn nu zeventig. Die grote tijd
ligt nu zo ver van ons vandaan als China.
Engelandvaren werd vergetelheid.*

*De tijd gaat voort. Dat moet. Men noemt dat prima.
Slechts in de droom staan wij bij Wilhelmina:
"Ik ben er. Tot Uw orders, Majesteit."*

REUNIE 1986 EINDHOVEN

Wanneer deze Schakel in uw bus glijdt is de Reünie in Eindhoven weer een paar weken achter de rug.

Toch is het ons niet gelukt om een verslag van de Reünie in deze uitgave op te nemen. U zult geduld moeten hebben tot het januari 1987 nummer.

VAN DE PENNINGMEESTER

De acceptgiro-formulieren nieuwe stijl, die aan onze vorige Schakel waren toegevoegd hebben hun weerklank gevonden.

Op het moment dat wij deze Schakel aan het schrijven zijn, waren er middels deze formulieren en de bijbehorende overmakingen van de bedragen f 30,-- en f 60,-- reeds vele aanmeldingen voor deelname aan onze Reünie binnen. Acceptgiroformulieren waar op de al dan niet daarvoor bestemde plek vermeld stond dat men de reünie wilde bezoeken.

Maar het blijkt toch nog even wennen te zijn om het nieuwe formulier juist in te vullen. Bij vele f 30,-- en f 60,-- bedragen was de bestemming *niet* vermeld. Bij deze overmakingen zijn wij er maar van uit gegaan dat ze voor de reünie bestemd waren.

Andere bedragen, waarbij vermeld stond "jaarlijkse bijdrage" gaven ook geen problemen. Deze kwamen pas bij een groot aantal overmakingen vanaf f 25,-- tot f 100,-- waarbij de bestemming onvermeld was. Waren die bestemd voor de jaarlijkse bijdrage, voor de reünie of voor een combinatie van beide? Voor uw penningmeester een groot vraagteken. De tijd zal het leren.

Mededelingen inzake de bestemming van de bedragen dienen op het nieuwe acceptgiroformulier aan de achterzijde in het linkse kader te worden vermeld.

Om het aantal deelnemers aan de reünie te kunnen bepalen, -dat was nodig in verband met de catering-, namen we gemakshalve maar aan dat van de categorie "overige bedragen zonder vermelding van bestemming" ongeveer de helft de bedoeling hadden de reünie bij te wonen. De registratie van de deelnemers in Eindhoven zal moeten uitwijzen of deze gok juist is geweest.

FMB

TELEFOON PERIKELEN

In het decembernummer en daarvoor is door onoplettendheid van uw drukproefcorrector, -het boetekleed drukt zwaar op mijn schouders-, het telefoonnummer van bestuurslid Jacob de Mos, foutief in de titelpagina opgenomen, nl. 01747-247961. Dit nummer is door velen in hun telefoonklapper overgenomen en wordt derhalve nog steeds gedraaid door diegenen die Jacob de Mos trachten te bereiken. De mevrouw die in Hoek van Holland op de eerste vier cijfers van het abonneenummer, 247961 de telefoon opneemt, vindt het niet leuk, zo heeft zij de Mos doen weten, en gevraagd: doe er wat aan. Nu bij deze:
Het juiste telefoonnummer van Jacob de Mos is: 01747-2183.

FMB

UIT DE REGIO

REGIO ZUID

De halfjaarlijkse bijeenkomst van Engelandvaarders uit de zuidelijke regionen vindt plaats op

vrijdag 14 november om 17.00 uur
in het gebruikelijke MOTEL GILZE-RIJEN

Voor deelname dient men zich op te geven bij:

Toine Lazeroms 04132-64884
Bram Grisnigt 01646- 3415
Cor van Remmen 01650-36488

Ook zij die niet in de zuidelijke regionen woonachtig zijn, maar toch wel eens kennis willen maken met deze zuidelijke happening, die immer succesvol verloopt, zijn van harte welkom en kunnen telefonisch daarover informatie inwinnen en zich voor deelname opgeven.

Cor van Remmen

REGIO NOORD

Gaarne maak ik van deze gelegenheid gebruik om U in herinnering te brengen dat de volgende (tweede) bijeenkomst van de "Regio Noord" zal plaatsvinden op

woensdag 19 november 1986
in POSTILJON HEERENVEEN

Aanvang 10.30 uur en we dachten zo tegen 16.00 uur weer huiswaarts te keren. Leden uit de regio noord en belangstellenden van elders die zich hiervoor opgeven krijgen nog afzonderlijk bericht.

Voorts zou ik een vraag, welke mij reeds verschillende keren gesteld is, aan u willen voorleggen: zou het niet mogelijk zijn om eens een reünie te organiseren voor Engelandvaarders die destijds hun "vaart" via Zweden maakten?

De "Zweden-gangers" waren als regel wel "varensgezellen" doch kwamen uit het gehele land. Zij wonen thans ook verspreid en niet alleen maar in Nederland. In tegendeel, voor zover mag worden aangenomen, zijn zij na de oorlog ook in verschillende continenten neergestreken.

Mijn vraag is nu: Waar wonen de "Engeland-via-Zweden-vaarders" thans en zouden zij voelen voor een dergelijke reünie?

Zouden de betrokkenen, al dan niet belangstellenden, mij hun reacties willen laten weten? U kunt dat doen aan onderstaand adres en als het kan gaarne vóór medio november a.s.

In de november-bijeenkomst van Regio Noord zou dat dan reeds kunnen worden besproken. Bij voorbaat hartelijk dank!

Coen Kleiverda
Theo Thijssenstraat 1
9301 HV RODEN
05908-18182

Op 9 mei j.l. heeft Z. K. H. Prins Bernhard, te Mauthausen de symbolische overdracht bijgewoond van het Nederlandse Monument voor de slachtoffers van het wrede Hitler bewind tijdens de oorlog 1940 - 1945.

Vele Nederlanders, nabestaanden, overlevenden en belangstellenden hadden de moeite genomen om de verre reis te maken om deze plichtigheid bij te wonen.

Het monument is vervaardigd door kunstenaar Appie Drielsma en vervaardigd van ongepolijst graniet uit de steengroeve in Mauthausen. Aan de binnenzijde van de pijlers zijn op bronzen platen ca. 1700 namen bevestigd van de Nederlandse slachtoffers.

Het monument symboliseert een levenslijn, die onderbroken werd, waardoor een leegte ontstond. De zwarte leegte van de holocaust die enorm veel levenslijnen heeft verbroken.

Foto ANP

Na deze plichtigheid waarbij de minister van Binnenlandse Zaken van Oostenrijk m.i. in zijn toespraak toch wel de indruk wilde geven dat de oostenrijkers eigenlijk niet schuldig waren aan de holocaust van Hitler.

Verder voerden o.m. het woord de Nederlandse Ambassadeur in Oostenrijk Mr. van Gorkum, en bijzonder ontroerend was het uitspreken van het jizkor door Rabbijn Pereira.

Prins Bernhard legde daarna kransen bij het monument, bij de dodentrap en bij de gedenkplaat voor de slachtoffers van het Engelandspiel, die in Mauthausen op gruwelijke wijze zijn omgekomen.

Het is menselijk dat ieder overlevende zijn naaste familie, goede vriend of strijdmakker bij een bezoek aan een dergelijk kamp waar de order was 'geen enkele gevangene er levend uit' op zijn eigen manier dit gedenkt en probeert te verwerken.

Zo meen ik dan ook dat de slachtoffers van het "Engelandspiel" ons zeer nabij staan want zij waren óók "Engelandvaarders" en waren tevens bereid om terug te keren naar het bezette Nederland om mee te helpen dat Nederland weer een *vrij* land zou worden.

Z. K. H. Prins Bernhard was dan ook zichtbaar ontroerd toen bij de kranslegging bij de plaquette waarop alle namen van deze "jongens", de Prins plotseling geconfronteerd werd met al de namen van deze dappere strijders die -voor het vertrek uit Engeland- persoonlijk afscheid hadden genomen van Z. K. H. Prins Bernhard, om daarna vol goede moed een gevaarlijke opdracht tegemoet te vliegen, niet wetende dat de vijand en landverraders reeds stonden te wachten op hun komst.

Laten we werken en hopen dat een dergelijke holocaust nooit meer kan plaatsvinden en dat onze kinderen en hun kinderen enz. in een verdraagzame wereld kunnen leven.

H. Roossien

Op 1 september j.l. werd in de Generaal Winkelman kazerne te Nunspeet deze jaarlijks terugkerende bijeenkomst gehouden.

Ondanks de dreigende regen in de vroege ochtend (en de nacht tevoren) bleef het die dag droog en kan men spreken van een alleszins geslaagde bijeenkomst. Dat bleek ook uit de deelname van over de duizend aanwezigen.

Deze dag van het verzet had een Limburgs karakter wegens het optreden van het "Sittards Mannenkoor" en van de "Koninklijke Harmonie" uit Thorn (La ville blanche).

Het mannenkoor had behalve negrospirituels ook ons aller nostalgisch bekende 'Land of Hope and Glory' van Elgar op haar programma staan. Bij menigeen, en zeker ook bij de aanwezige Engelandvaarders, de vele herinneringen weer duidelijk terug.

Om 10.00 uur werden door het voltallige bestuur van de Stichting Samenwerkend Verzet de speciale genodigden begroet, o.a. de Minister van W. V. C., de heer Brinkman, alsmede de voormalige Minister van C. R. M., mevrouw Gardeniers. Het was leuk wederom enige C. R. M. (nu W. V. C.) functionarissen terug te zien.

Voorzitter Molhoff kwam in zijn toespraak terug op de vorderingen van de Commissie "van Dijke" en bepleitte wederom het behoud van de verworven rechten van de Vervolgden en Verzetslieden.

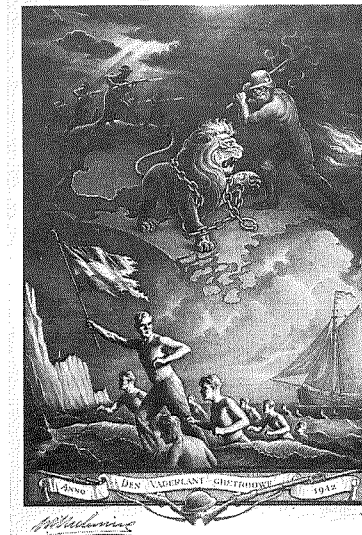
Vanwege het enorm groot aantal aanwezigen werden de lunches in twee etappes geserveerd, en waren er ook twee optredens van het voornoemd koor en van de harmonie. Er werden eveneens films gedraaid over Limburg, kon men foto's bekijken en nabestellen van de verjaardag van Z. K. H. op Soestdijk, en waren er diverse informatie-stands over onze Lucht-, Zee- en Landstrijdkrachten.

Zeer indrukwekkend was de korte vlaggenparade op het buitenterras 's morgens, terwijl er verder genoeg tussentijd was om oude bekenden te herkennen, en met hen oude herinneringen op te halen.

Al met al een zeer geslaagde dag.

S. G. Timmers Verhoeven

Op ons desbetreffende artikel in het april-nummer van de Schakel blz. 10, inzake de daarbij geplaatste foto van een gravure/litho ontvingen wij een reactie van Engelandvaarder H. Houben uit Maastricht. Voor een goed begrip drukken wij hierbij de foto nogmaals af.

Hij deelt mede in het bezit te zijn van deze afbeelding, die ingelijst nu prijkt in zijn "oorlogsherinneringen-kabinet".

Hij kan zich helaas niet meer herinneren wanneer en van wie hij deze prent destijds in Londen heeft ontvangen.

Was dat in de Patriotic School waar hij een pakketje ontving van het Comité ter bevordering van het Welzijn van Nederlandse Strijders?

Werd de prent uitgereikt tijdens het bezoek aan Koningin Wilhelmina?

Was het bij de uitreiking van het Kruis van Verdienste op 12 februari 1944 in het Imperial Hotel in Londen?

Of was de prent afkomstig van de in Netherlands House gevestigde vereniging "PRO PATRIA".

Uw redacteur blijft nog steeds in afwachting van reacties die hierin wat meer duidelijkheid kunnen verschaffen.

FMB

Ook ná de vaststelling dat deze veelbesproken figuur inderdaad op de Rotterdamse begraafplaats Crooswijk was begraven, en dat er geen concrete aanwijzingen konden worden gevonden over een andere doodsoorzaak dan die welke destijds in de officiële verslagen werd vermeld, blijft deze affaire de gemoederen in ons landje bezighouden.

Aan Eddie de Roever werd door zijn uitgever verzocht, in aansluiting op zijn boek "Zij sprongen bij Maanlicht" een boek te schrijven over deze veelomstreden dubbelspion.

Bij zijn studie ten behoeve van zijn eerste boek kwam de Roever King Kong herhaalde malen tegen. De Roever verzoekt nu de lezers van de Schakel hem behulpzaam te zijn bij het verzamelen van verdere gegevens over Lindemans. Bekend is dat er nogal wat Engelandvaarders zijn geweest die direct of indirect met Lindemans te maken hebben gehad. Hij zou Engelandvaarders enerzijds geholpen hebben bij hun reis door de bezette gebieden, anderzijds velen van hen verraden hebben.

Wie Eddie de Roever kan helpen bij zijn naspeuringen wordt verzocht contact met hem op te nemen. Zijn adres is:
Knikbloem 36, 3068 AD Rotterdam, tel. 010-4219217.

FMB

ENGELANDVAARDERS- GOLFDAG

Na de succesvolle eerste keer op Toxandria wordt de tweede Golfdag voor Engelandvaarders op

Maandag 20 oktober 1986

gespeeld op de **Hilversumse Golfclub**: Engelandvaarders die hieraan willen deelnemen kunnen zo spoedig mogelijk na het verschijnen van deze Schakel contact opnemen met:

Hans Bueninck
Zwaluwlaan 79
1403 BG BUSSUM
01259-11931

Omstreeks de herdenkingsdatum van onze bevrijding wordt er telkenjare in de kolommen van de kranten aandacht geschonken aan de oorlogsgebeurtenissen en herinneringen daaraan.

Het Rotterdams Nieuwsblad (Sythoff-Pers) bracht op 5 mei een pagina-groot verhaal onder de kop:

"13 Mei 1943, de nacht dat Dutchy's DX-W (Willy) neerstortte".

Dave Shannon, een van de legendarische "dambusters", op zoek naar een collega RAF-vlieger, benaderde Jan van den Driessche, schrijver van een boek over het 617 Squadron van Guy Gibson, en in het bijzonder over de bombardementen op de Möhne-, Eder- en Ruhrdammen.

Veel naspeuringen o.a. via telefoonboeken -de naam Haye komt er niet al te veel in voor-, leidden ertoe dat Mevrouw Conny van den Driessche, via een tante van de gezochte in Rotterdam, het adres van Bob (Dutchy) Haye aan Dave Shannon kon doorgeven.

Had Dave van het bestaan van ons genootschap geweten dan zou de opsporing niet zo lastig zijn geweest.

Dat Haye een Engelandvaarder is, wisten wij, maar verder ging onze kennis over hem niet.

"Tuck Away" is de naam van het huis in Surrey (UK) waar hij woont. Ook voor zijn familie in Nederland was hij 40 jaar lang tucked away!

Uit Indië afkomstig had hij in 1940 dienst genomen bij de RAF en als Kapitein-vlieger op Lancaster bommenwerpers overleefde hij vele missies boven vijandelijk gebied.

Zijn vele dikwijls angstige belevenissen vullen de kolommen van het Rotterdams Nieuwsblad.

In de nacht van 13 mei 1943 sloeg het noodlot toe. Op weg naar Pilsen (Skoda fabrieken) wordt hij door luchtafweergeschut neergehaald. Met de parachute wist hij het vege lijf te redden. Hij bleek in het oosten van zijn vaderland, bij Almelo, terecht te zijn gekomen. Dan gaat de krant verder:

Vanaf dat moment vertelt hij zijn verhaal in flarden. Fragmenten uit een angstige tocht door bezet gebied, gehuld in een burgeroverhemd zonder stropdas en in het bezit van een handjevol Nederlands geld. "Er kwam een jongen voorbij op een fiets, waartegen ik riep: Ik ben een Engelse vlieger, help mij. Nu sprak ik wel Nederlands, maar met een Engels accent, dus ik moest maar afwachten of hij het vertrouwde. Volg mij, was alles wat hij zei. Bij een boerderij verderop kreeg ik een fiets, een echte, met luchtbanden."

En Dutchy vervolgde zijn weg, richting Almelo, Amersfoort. Rusten deed hij in hooibergen. Meestel maar heel kort, zonder echt de slaap te vatten. "Angstgevoelens speelden mij parten. Men vertrouwde het niet. Daarom hebben ze mij ook een keer helemaal de verkeerde kant opgestuurd en moest ik maar zien hoe ik tussen Duitse troepen doorkwam." Maar Dutchy slaagde erin en bereikte op een gegeven moment Amsterdam.

"In de Warmoestraat ben ik een kroeg binnengegaan en heb tegen de kroegbaas gezegd: "Ik ben een Engelse piloot, kan je mij helpen? Hij wist wel iets. "Wacht hier maar even", zei hij en ging weg. Maar het duurde mij te lang en bovendien vertrouwde ik het eigenlijk niet. Ik ben snel naar buiten gegaan en weggelopen. Ik had nog geen tweehonderd meter gelopen of achter me zie ik hoe er voor die kroeg een Duitse overvalwagen stopte"

Dat Dutchy Haye er toch in slaagde veilig en wel naar Engeland uit te wijken, dankt hij vooral aan een vroegere onderwijzer en Anton Schrader, de toenmalige onder-directeur voedselvoorziening, voor wie hij een diepe bewondering koestert. "Hij is één van de nog levende échte oorlogshelden", zei hij.

Zijn oud-leraar trof hij op het station in Den Haag, nadat hij per ongeluk een verkeerde trein had genomen en elk gevoel voor richting was kwijtgeraakt. "Ineens zag ik hem staan. Karel, ik ben het, Bob, alsjeblieft, help mij. Zo kwam ik via de Finse consul in contact met Anton Schrader"

Een kennismaking die gevolgen zou krijgen voor zijn verdere leven. "Ik leerde er Elly de Jong kennen, een koerierster in de ondergrondse. Zij schijnt op een avond, toen ze mij zag zitten te bridgen, te hebben uitgeroepen: "Met hem ga ik later trouwen."

Toen Dutchy enige tijd later met negen anderen in een vrachtauto vertrok richting Hollands Diep, met als doel de oversteek naar Engeland, bleef Elly achter. Als zijn verloofde. Pas na de oorlog zou hij vernemen door welk een hel zij was gegaan.....

Onwetend van wat Elly te wachten stond scheepte het groepje in, maar nadat de motor het zegge en schrijve één dag had volgehouden en ook de tweede motor onklaar was geraakt, volgden drie dagen en vier nachten roeien. "De zee was tot dat moment steeds spiegelglad geweest, maar het begon langzaam maar zeker steeds harder te waaien. Op een gegeven moment was het zelfs zo erg dat het niet meer viel aan te hopen. We zijn er maar mee gestopt en gaan slapen. Worden we de volgende dag wakker, bleken we nog steeds te drijven en zagen zelfs Engelse

schepen. Ze hebben nog geprobeerd onze boot aan boord te hijsen, maar die brak bij het ophalen in tweeën."

Dutchy's verhaal eindigt bij het aan wal gaan in Sheerness, gevolgd door vier dagen van ondervraging in Londen.

Wij vonden het de moeite waard bovenstaand gedeelte van het interview met Bob Haye integraal over te nemen, hoewel de rest van het verhaal evenmin van spanning is ontbloot.

Hoewel de datum van de engelandvaart ontbreekt mag worden aangenomen dat deze in Mei/Juni 1943 moet hebben plaatsgevonden. Voorwaar een "hoge productie" van de engelandvaarders-exporteur Anton Schrader die, zoals eerder in dit nummer vermeld, een maand daarvoor ook Jaap Burger aan zijn zorgen toevertrouwd kreeg.

Bob Haye is na zijn interview met de krant niet meer tucked away, hoewel bij ons weten zijn adres hetzelfde is gebleven.

FMB

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders.

Aanvulling no. 3 per 1 september 1986 toe te voegen aan de adressenlijst van de "Schakel" no. 28 van december 1985.

OVERLEDEN

J. A. W. Burger
J. M. Coeberg
W. N. Coenen
F. Kouwenhoven
A. Viruly
A. J. W. Wijting

Wassenaar
Nieuw Zeeland
Veenendaal
Delft
Amsterdam
Ferwerd (Fr)

NIEUW TOEGETREDEN

Broekman, R.	4 Rue Robert de Flers	75015	Parijs Frankrijk
Galen, A. van	Hoge Weije 130	3191 SK	Hoogvliet
Harst, E. A. van der	De Hoef 9	5096 BJ	Hulsel
Kloots, J. J.	Boite Postale 48	B-1080	Brussel 8
Mameren, H. A. P. K. van	Postbox 2950	42300	België Torlanda
Nuyten, A. C. M.	Smaragdstraat 66	4817 JN	Zweden
Poel, C. van der	Calle las Flores	Caracas	Breda
Sint, J.	Schakelweg 179	3192 JL	1050 Venezuela
Wijnen, A. J. H.	Freesiaalaan 6	5595 EN	Hoogvliet
Wijnen, L. A. R.	Van Foreestweg 85	2614 CE	Leende
Witte, L. de	c/o Postbox 1294	92073	Delft San Ysidro, Cal., U.S.A.

AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN

Asselberghs, E.	Karel de Stoutelaan 18	5583 XD	Waalre
Smeth-Brandon, Mevr. E. M. de	De Walvis - Torfhoeken 13	2230	Schilde
Turksma, Mevr. H. E.	Fruithoflaan 27/8, Apt. 6 E	2600	België Berchem
Wackwitz, J. G.	Grote Kerkhof 21 A	7411 KV	België Deventer
Wansink, J. B. J.	Woodvalley Rise 96 SW	T2W 5L4	Calgary, Canada
Wiersma, S. K.	Tall Beech-Bankside Close 2	TN16 3RP	Bigginhill Ver. Koninkrijk

N.B. In Adressenbestand december 1985 is weggefallen de woonplaats van: Roo, J. F. de.
Deze moet luiden: TAURANGA

Wie kan ons helpen aan het adres van ondergenoemde Engelandvaarder?

Adres (met laatste ons bekende woonplaats) thans onbekend:

Hazelzet, G. A. M.	Monte Carlo, Monaco?
Ben Assa, B. J.	Beer Sheba, Israël?
Driel, J. W. van	Amstelveen?

ADRESWIJZIGINGEN OF CORRECTIES GAARNE AAN:

Mevr. M. E. F. Borel Rinkes	Hanedoesstraat 57 2597 XD 's-Gravenhage Tel. 070-240447
-----------------------------	---